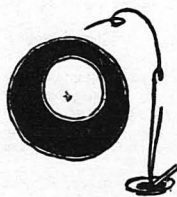

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

(Συνέχεια και τέλος)
 'Αργύρης άνεσηκωνε τους ώμους, έπαιρνε το κλειδί, και σαν πιστός Γορτύσιος, πήγαινε να εκτέλεση το καθήκον του και να μου συγυρίση τη νέα μου κατοικία. Το θράδυ της ίδιας ημέρας, εύρισκα το καινούριο μου δωμάτιο ταχτοποιημένο, το κρεβάτι μου στρωμένο, «βλα εν τάξει, κύριε Νάσο!»

Έτσι, λοιπόν, και τη φορά τούτη. 'Ανηφόρισα ναρσίς, το άλλο θράδυ, στη Δεξαμενή, και πριν ανάψουν τα φώτα ήμου στο δωμάτιο. 'Αστραφτε, αλήθεια, από πάστρα, φρεσκο-οφουγγαρισμένο, περιποιημένο, με την αλκόθα στρωμένη, έτοιμη να με δεχτή στην άσηρη αγκαλιά των σενοιτών και του άφράτου μαξιλαριού, κεντημένου από τη στοργική άδερφή μου στη μακρυνή έπαρχία. 'Από την κρεμάστρα κρεμόνταν μερικά ρούχα μου, στο γραφείο ήταν άραδιασμένα τα θιβλία μου, σε μία γωνία τα μπασούλα μου.

Έμεινα ευχαριστημένος. Κρέμασα το καπέλλο μου, άναψα τοιγάρο και περιεργασήμου την νέα μου φωλιά. Χμ, ή θαραία πορτίερα ήταν πάντα στη θέση της, κ' έκρυβε το μπουφέ με τα θιβλία του αυτοκτόνου και τη νεκροκεφαλή. Κεινή ή γωνία, στο σκιερό φόντο, άποτελούσε, βέβαια, ένα μελαγχολικό σημεύο. Μά, ούφ! Τι με μάλλει; 'Αλλωστε, γλήγορα, δλ' αυτά θα μου άδειάζαν τη γωνία...

'Αναψα το καμινέτο μου, έψησα καφέ και... περίμενα. Τι περίμενα; Μά, τί άλλο από την Εύτυχία... 'Ε, βέβαια, δε θ' άργουσε να φανή...

Και να! που χτύπησε ή πόρτα μου άπαλά, διακριτικά. Ση-κώθηκα. 'Εμπρός!» είπα με φωνή όσο έπαιρνε ζαχαρωμένη. 'Η πόρτα άνοιξε και παρουσιάστηκε ο...γέρος! —Καλώς όρισατε, κύριε Χατηήδημε, μου είπε με ξερο, τυπκό τόνο.

Και γυρίζοντας παντού την κρύα του ματιά, έπρόσθεσε: —Παρατηρώ ότι έγκατασταθήκατε ήδη... καλά; —Ναι... 'Ευχαριστώ... Δεν κάθεστε; ('Εδειξα ένα κάθισμα). —'Οχι. 'Εχω έργασία άπάνω... 'Αλλοτε. (Μικρή σιωπή)... Και ό,τι χραιστήθη, το ζητάτε από την ύπρέτρια... Χαίρετε. Και έφυγε, σεόνοντας τις αιώνιες παντούφλες του. 'Υστερ' από λίγο, θιγήκα κ' έγώ.

* * *
 'Επιήγα σε κάποιες δουλειές μου, έδειπνα στα Χαυτεία και ξαναγύρισα στην κάμαρά μου. 'Ηταν περασμένες οι δέκα.

Μπαίνοντας στην αούλη, άκουσα πιάνο, μουσική που έρχότανε από το έπάνω πάτωμα... Σίγουρα, σκέφτηκα, ή Εύτυχία παίζει. Στάθηκα και άφουγκράστηκα. 'Αναγνώρισα το κομμάτι. 'Ηταν οί «32 θαραιατιόνες» του Μπετόθεν. Μπράβο!

Οί νότες με άκολουθούσαν και μέσα στο δωμάτιο, γοργές, φτερωντές, σε σμάρι πουλιά. Και ύ-ταν έτελειώθη το κομμάτι αυτό, άρχισε μία μελωδία, που θα την έλεγα του Μπράμς...

'Αποφάσισα να μη μελετήσω άπόψε να ξαπλώσω στο κρεβάτι μου και ν' άκούω, ως να με πάρη ο ύπνος.

Συνειθίζω να κοιμάμαι με φώς και με άνοιχτά τατζάμια, να μπαίνει ο καθαρός άέρας από τις γρίλλιες.

Γύθηκα, λοιπόν, φόρεσα τη πιτζάμα μου, κατέβασα το φώς της λάμπας «ως του ποντικού το μάτι», και χώθηκα στην αλκόθα. 'Ημου, μά τον 'Αγιο της Νιότης, περιφάνη!... Χλιαρή ή άνοσηφαρα. 'Η ευωδιά από τις άνοι-σμένες λεμονιές μεθυστική...

Και το «Νοτούρνο» του Σοπέν τώρα νανούριζε τις σκέψεις μου...

Σιγά, σιγά, τα θλέφαρά μου έκλειναν, θάραιναν... Το καρδί

της Φαντασίας άνοιξε τα πανιά του και ταξείδευε... ταξείδευε...

Πόσες ώρες θα πέρασαν;.. Βέβαια, κάμποσες, γιατί είχα φτάσει σ' ένα νησί, γεμάτο μεγάλα δέντρα, ζωηρόχρωμα πουλιά, και γυμνές γυναίκες, που ήταν πολλές κ' έμοιαζαν όλες σά μία!...

'Αξαφνα, μέσα στη σιωπή, άκουσα τ' όνομά μου... Το άκουσα σιγαλοπρόφερο, σφουριχτά, σά μ' έπικλήση και πόθο: —Νάσο!... Νάσο!... Νάσο!...

'Ανοιξα τα μάτια, άνασηκώθηκα στο στρώμα, και πρόσεχα ν' άκούσω καλλίτερα, να βεβαιωθώ πως δέν ήταν παιγνιδι της νύχτας, όνειροφαντασία ή παραίσθηση...

'Οχι, δε γελίμου. Μιά φωνή, πίσω από το παράθυρό μου, καλούσε... Μιά φωνή, που γλυστορούσε μέσ' από τις γρίλλιες, μαλακιά σε τόνο που προπαθούσε να τότε κινή χαμηλότερο, ίσως για να μην άκουστή από άλλους...

Μά τώρα, που το μυαλό μου είχε άποινάξει δόλτελα τη νάρκη του ύπνου, μπορούσα να ξεχωρίσω καλλίτερα: 'Η φωνή δέν έλεγε «Νάσο». «Βάσο!» έλεγε.

Λοιπόν;...

Γλύστρησα έξω από την αλκόθα, πάτησα κάτω και περίμενα λίγο άκόμη. Να πώς ής ή καρδιά μου χτυπούσε δυνατά, πώς το αίμα μου έσφυζε στις αρτηρίες, είναι περιττό...

Και τότε, πάνω στη συγκίνή μου, έκανε μία γκάφα: «'Ε-πασα τη θίδα της λάμπας κ' άνεθασα το φώς, έπλημμύρισα από φώς το δωμάτιο... Στη στιγμή, είδα ένα χέρι, έν άσπρο χέρι, μικρό, που χωμένο άναμεσα στα δυο παραθυρόφυλλα, προσπαθούσε ν' άνασηκώση το μάνταλο και να διαπλάτωθ' το παράθυρο... Αυτό, κράτησε μία στιγμή, γιατί άμέσως άκούσα έξω άλλες φωνές... θήματα που κατέβηκαν την Ξυλένια σκάλα, θόρυθο, και ξεχώρισα να λένε με άγνια: —Εύτυχία!... Εύτυχία!... Τι θέλεις εκεί!... Πάλι εκεί!... Στάσου!... στάσου!...

Καρφώθηκα στη θέση μου, μη μπορούντας να θρώ τον έαυτό μου, την ενεργεία μου, ασταίμενος... Είδα το χεράκι ν' απο-τραβιέται, άκουσα πάλι θήματα ν' άνεβαίνουν τη σκάλα, το θόρυθο να χαμηλώνη... άκουσα κάτι, σε σερνάμενο κλάμα, γυναικειό, να σβύνη ψηλά, πέρ' από το κεφαλόσκαλο, κ' ύστερα πιά τίποτα... Το κράτος της νυχτερινής ήσυχίας, ή σιωπή... Κί' δλ' αυτά γίνηκαν γλήγορα, και πέρασαν θαμπά, φευγαλέα, σά σε πανί κινηματογράφου...

Τι έσήμανε ή σκηνή αυτή;... Τέντωσα με μιάς το παράθυρό μου... κοίταξα έξω... Τίποτα!... Τα δέντρα άκίνητα... οί σκιές... 'Επάνω ένα κομμάτι του άνοιχ-τικού ούρανού άστεροκένητο... Και το σπiti θουβό, ή τζαμαρία σκευτηνή... Καμιά άπάντηση σά έρωτήματά μου...

Όστε λόγος να μπορούσε να γίνη για ύπνο.

'Εψησα, λοιπόν, καφέ, άναψα τοιγάρο και περίμενα την αύγή και, ίσως, τη λύση του μυστηρίου.

* * *

Μά ούτε ή αύγή, ούτε όλη ή έπιλοιπή μέρα φώτισαν την άπορία μου. 'Ο γέρος δε φανερώθηκε, και ή άνημιά του το ίδιο. Μόνο κατά το άπόγιομα, είδα μία γριά ύπρέτρια να σαρώνη σκυφή τις σκάλες, άδιάφορη, σά να μην είχε συμβεί τίποτα. Θέλησα να τη ρωτήσω. 'Εκανα μία προσπάθεια, μά γλήγορα έκατάλαθα πως μετασιπονούσα. Γιατί ή γριά, άνασηκώνοντας το σκεθρωμένο κορμί της, έκανε μία γριμιστά χαμόγελο, και φέρονοντας το δάχτυλο στο ένα της αυτί και στ' άλλο, είπε με θρα-νική φωνή:

—Δέν άκούω, παιδάκι μου... Είμαι κουφή!... κουφή!... — Άλλο τούτο!

Και θγήκα από το σπίτι, πήγαινα θιαστικά στο Πανεπιστή-μιο, γιατί είχε περάσει ή ώρα, κ' ήθελα ν' άκούσω Διεθνές.

* * *

Πέρασαν άκόμη δυο μέρες, τρεις. Νέκρα και άφάνεια, έλλειψη

'Αναψα, λοιπόν, τη λάμπα, έψησα καφέ και περίμενα την αύγή...

κάθε ανθρώπινη παρουσία και κάθε ήχου, μέσα στο άλλο-κοτο έκείνο σπίτι με τα χαγιάτια του, τα θολωτά του ύπστερα και την ατελείωτη αλλη...

«Έξω, στο δρόμο, ο σφυγμός της καθημερινής αλλαγής, οι γυρολόγοι με τα διαλαλημένα τους, οι ρομβίες, τα παιδιά με τα παιχνίδια τους. Και μέσα ή θουβαμάρα... Ούτε το πιάνο ακούγονταν πιά, ούτε οι παντοφλές του γέροντος... Μόνο η κουφά ήμηρτία, που έσφαιρωνε μία φορά την ημέρα, πάντα την ίδια ώρα, τις σκάλες.

«Απελπιστικά πιά να κοιτάω ψηλά, να ψάχνω με το μάτι το τζαμένο λιακωτό, τα παράθυρα... Πήγαινα σ'αυτά μαθημάτά μου, στις δουλειές μου, και ζουσινα σαν πρώτα, περιμένοντας πιά από την τύχη τη λύση του μπηρτιού.

Την πρώτη Κυριακή, εκεί κατά τις 10 το πρωί, χτύπησαν την πόρτα μου. Άνοιξα, και βρήκα άντικρυ στο γέρο, που συνάδευε ένα νέο, καλοντυμένο, με ύφος φοιτητή. Δέ γελάσθηκα. «Ο γέρος, συσταίνοντας τον, μου είπε.

—Είπαι ο κύριος Ίωάννης Σταυρόπουλος, συνάδελφός σας... νοιζά...

—Χαίρω πολύ... Περάστε μέσα. Πήγαινε το δωμάτιο. «Ο νέος έκάθησε, ο γέρος έστεκε στο πόδι. (Αυτός ο άνθρωπος πάντα ήταν έτοιμος να φύγει!)

—Ο κύριος Σταυρόπουλος είναι εξάδελφός του...μακαρίτη του ιατρού...? Ήλθε να παραλάβει τα πράγματά του, εξήγησε.

—«Α, και θέλετε τα βιβλία του καί...;

—«Εδείξα την περτιέρα που έκρυβε τη βιβλιοθήκη.

—«Εκεί είναι: ροιτισή ο νέος και, πλησιάζοντας, άνασχημασε το παύ και κοίταζε. «Καυμένε Βάσο!...» μουρούρισε.

—Βάσο τόν έλεγαν;! ρώτησα ζωπρά, Βάσο;!

—Ναί, μου άπάντησε ο νέος, Βασίλειο Σταυρόπουλο. Γιατί;

—Τίποτα...

—«Έπεσε πάλι σιωπή, μία στενωχώρη σιωπή, λυπητερή... Ο γέρος είπε:

—«Εμένα με συγχωρείτε...» Έχω έργασία επάνω...

Και έφυγε. Μείνανε μόνον, δυο νέοι, της ίδιας πάνω-κάτω ηλικίας, συναδερφοί. Και δέν άργήσαμε να συνεννοηθούμε.

—Μωραίτης λοιπόν και σεις; μου έλεγε, ύστερ' από λίγη ώρα ο Ίωάννης Σταυρόπουλος μέσα στο Καφενείο της Δεξαμενής, όπου πήγαμε να συνηχίσουμε τη γνωριμία μας. Μωραίτης, και να μη σάς ξέρω; Περιέρο.

—Τί σημαίνει; Μήπως εγώ ήξερα τόν ξάδερφό σας;

—«Α, το δυστυχισμένο το Βάσο! Αυτός γυρίζε στις διάφορες φρουρές... Κρίμα στο παιδί!... Είχε κάνει καλές σπουδές, έέρτε. Στο διαγωνισμό ήρθε πρώτος. Και να τελειώση έτσι!...

Μου διηγήθηκε σύντομα την τραγική ιστορία του.

—Εγώ έλειπα ένα χρόνο στην Ερώπη, ξέρετε... Σπουδάσα στη Βιέννη... Τώρα που ήρθα τάμαθα. (Και χαμηλώνοντας τη φωνή:) Έτσι, εδω που τά λέμε, ο Βάσος ήταν μία ύπαρξη σφραγισμένη από το Θάνατο.

—Άρρωστος; ρώτησα.

—Ψυχή και σώμα.

—Κ' ήταν γιατρό!

—Τί σημαίνει; «Ο ίδιος έλεγε συχνά για τόν εαυτό του: «Ο γιατρός θέλει γιατρό.» Όταν ήρθε να καθήση στο δωμάτιο τούτο, είχε κιόλας διακρίνει τις πρώτες οικίες στην άκτινογραφική πλάκα.

—Και γιατί δέν έμπαινε σε σανατόριο, όπου ήταν στήν άρχή;

—Θάπρεπε να μη, μά ύστερα τού συνέβη κάτι άλλο, ίσως χειρότερο: Έρωτοχτυπήθηκε!

—Με την Εύτυχία! είπα.

—Άκριβώς. (Ο Σταυρόπουλος χαμογέλασε κ' έπρόσθεσε:)

«Άλλη άρρωστη αυτή, άλλη ψυχαγωγής... Είναι άνηψία τού γέροντος, ξέρετε, όρανα, μά το σπίτι είναι δικό της, κληρονομία από τη μητέρα της... Ο ίδιος ο Βάσος μου είχε διηγήθει πέρου την ιστορία της και το ειδυλλίο τους... Ή Εύτυχία τόν άγαπούσε. Ή πρώτη της άγάπη. Ζούρλια!... Μορφωμένη κοπέλα, μά ύστερική και...

—«Υπνοβάτης! έουμπλήρωσα.

—«Α, το ξέρετε...; Λοιπόν, ναί, μου το είχε πεί κ' αυτό... Άδιάφορο, έκείνος την άγαπούσε δυο χρόνια και κανείς δέν

ήξερε πώς θά έτελειαν το ειδυλλίο τους... Μά, στο μεταξύ, ή άρρωσταια δούλεε μέσα του, κ' όσο διάβαζε στην Παθολογία τις διάφορες έκδηλώσεις της, τόσο νεύριζε και με τόν καιρό κυριεύθηκε από μία θανάσιμη άπαισιόδοξία, που τόν έκανε δυστυχί... Το περασμένο καλοκαίρι, ή Εύτυχία έμεινε σκευκτας τó θείο της στην Αιδηπό, που ο γέρος πήγαινε κάθε χρόνο για λουτρά. Είδατε πώς σέρνει τά πόδια του;... Ο Βάσος έμεινε όλομόναχος μέσα σε τούτο το σπίτι, άδυνατωμένος... Τόν έλυαν ο πυρετός... Ή άπελπισία τόν κυριεύσε... Και μία νύχτα, πήρε τó πιστόλι και τίνασε τά μυαλά του... Φαντασθήτε που είχε τρεις μέρες σκοταμένος, εδω μέσα, και κανείς δέν τó είχε πάρει είδηση! Τέλος, οι συνάδελφοί του, της Ύγειονομικής Ύπηρεσίας, άνησχησαν, έστειλαν έναν εδω, άνοιξε την πόρτα και τόν έβρθε νεκρό... Δηλαδή βρήκε τó λειψάνο του παραμορφωμένο... Φρίκη!

—Και ή Εύτυχία;

—Σας είπα πώς αυτοί, όλοι τους, λείπανε στην Αιδηπό... Οταν ήρθαν, ο θεός της, που τ'όμαθε πρώτος, της τ'όκρυψε... Έκενη νόμισε πώς ο φίλος της την έγκατέλειψε και, άσπογινηκε... Δέν την είδατε που είναι μισοτρέλλη;

—Δέν κουβέντισα ποτέ μαζί της. Άκούω όμως που παίζει περίφημα πιάνο.

—Τί σημαίνει;... Έχει τις ώρες της... Φαίνεται πώς ο θεός της την κρατεί μακριά από τόν κόσμο, ίσως για να μη γίνη γνωστή ή κατάσταση της... Σε μένα όμως προτιμότερα δέν έκρυψε τήν αλήθεια, και μάλαιστα με δέχθηκε με τρόπο που δέν με συγκίνησε. Έ, ήμουν ο ξάδερφος τού «γαμπρού», θλέπετε!... Οι κακόμοιροι! Τόγαν σίγουρο πώς ο Βάσος και ή Εύτυχία θά γινότανε ζευγάρι.

—Την Εύτυχία την είδατε τώρα;

—Βέβαια... Άξιολύπητη... Πότε πέφτει σε μελαγχολία, πότε γελάει με όλους, σά χαζή... Δηλαδή, εδω που τά λέμε, ήτανε στραβό το κλήμα κλπ., που λέει ή παροιμία... Φαντάζεται πώς ο Βάσος της λείπει σε ταξείδι και από μέρα σε μέρα τόν περιμένει νάρθη.

—Αυτή, φαίνεται, θά σηκώνεται τó νύχτα από τó κρεβάτι της και θά γυρίζει... Άφοβ' είναι ύπνοβάτης;... είπα και κοίταξα τούτο το συνομιλητή μου για να ιδω τήν έντύπωση.

—Μπορεί... Ο γέρος σήμερα μου έμπιστεύθηκε ότι την πιάνον κρίσιμη. Παραμυθεί, λέγοντας και ξαναλέγοντας τ' όνομα τού Βάσου... Έγώ τόν έσουβούλεψα να τήνε κλείση σε Κλινική... Κρίμα, τó κακόμοιρο τó κορίτσι... Τόσο νόστιμη και μορφωμένη...

Είπαμε ακόμη λίγα επάνω σ' αυτό τó θέμα, και χωριστήκαμε. Την άλλη μέρα θάρχότανε να πάρη τά πράματα τού ξαδέρφου του.

Λοιπόν, τ'όχη ή Μοίρα μου: «Αταίγανος. Ούτε σ' αυτό τó σπίτι μπορούσα να μείνω, όπου εδω και λίγες μέρες τά φαινόμενα με είχαν ξεγελάσει. Είχα ιδεί ένα σπίτι γεμάτο ειδυλλιακή γαλήνη, πρασινάδες, μουσική, και τó φαντάσθηκα φωλιά όνειρού... Τώρα, τ'όνωιαθα γεμάτο από τήν σκιά τού αίματοκυλιμένου Έρωτα—σπίτι της δυστυχίας. Και τó ίδιο άπόγιομα, πήρα τήν άπόφασή μου, πήγα σ'αυτ'ό Καλαμιώτη και έβρκα τόν πιστό μου Γορτίνο.

—Άργύρη, πάρε τó κλειδί.

—Ο λούστρος έμεινε με τó στόμα άνοιχτό.

—Από τά τώρα, κύριε Νάσο;

—Ναί... Βαρβήκα... Πήγαινε να δέσης τά μπασούλα μου και να τά κουβαλήσης... όπου διάβολο θέλεις... Θά κάνουμε τó γύρο τών Άθηνών και τών Περικάρων.

—Απόψε... που θά τά πάω;

—Σ' ένα ξενοδοχείο... Νά, σ'ών «Παρισίων». Κι' άβριο πάλι, θλέπουμε.

Καθήσαμε στο καφενείο της Δεξαμενής...